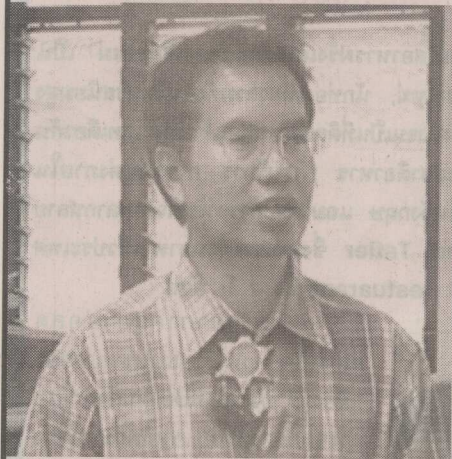

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 11 1 พ.ย. 2553	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6874	หน้า 10
---	---------------------------------	--------------------	------------------------	-------------------

แม่โจ้ชวนเลี้ยง ปลากินยุง

ผศ.ดร.บัญชา ทองมี และนักศึกษา คณะเทคโนโลยีการประมงทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ขยายผลการใช้ “ชีววิธี” (Biocontrol) ในการกำจัดไขยุงป้องกันโรคไข้เลือดออกจากยุงลาย ซึ่งมักจะมาในช่วงฤดูฝน โดยเฉพาะพื้นที่น้ำขังในบ้านหรือชุมชนต่างๆ

ดร.บัญชา

โดยแนะนำให้เลี้ยง “ปลาแกมบูเซีย” ซึ่งเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ปลากินยุง” และ “ปลาหางนกยูง” ซึ่งหลายคนคงคุ้นเคยกันดีอยู่แล้วนอกจากจะเป็นปลาสวยงามแล้ว การเลี้ยงปลาทั้งสองชนิดนี้ยังช่วยทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดไขยุงซึ่งเป็นการช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมแบบประหยัดต้นทุนได้อีกด้วย

ปลาแกมบูเซีย เป็นปลาพื้นเมืองของทวีปอเมริกาเหนือ (มีต้นกำเนิดอยู่ที่รัฐเท็กซัส) เนื่องจากปลาชนิดนี้มีศักยภาพสูงในการกินลูกน้ำยุง จึงถูกนำไปแพร่พันธุ์ในรัฐอื่นๆของสหรัฐอเมริกา รวมทั้งในประเทศต่างๆทั้งที่อยู่ในเขตอบอุ่นและเขตร้อน ซึ่งก็ปรากฏว่าปลาแกมบูเซีย *Gambusia affinis* สามารถปรับตัวเข้ากับบ้านใหม่ของมันได้เป็นอย่างดี

รูปร่างลักษณะปลาแกมบูเซียมีรูปร่างลักษณะคล้ายปลาหางนกยูง แต่มีขนาดเล็กกว่า ปากแหลมกว่าและปลายปากจะเข็ดขึ้นด้านบน ที่ตามีเส้นสีเข้มพาดในแนวดิ่งผ่านรูม่านตาลงมาถึงได้ตา ครีบหลัง (dorsal fin) กลมมีโครง 7 ซี่ (ray), ครีบกัน (anal fin) มีโครง 7 ซี่, ครีบท้อง (pelvic fin) มีโครง 6 ซี่ ที่เส้นข้าง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 พ.ย. 2553	19	6874	10

ลำตัวมีเกล็ด 27-30 อัน ตัวเมียมีขนาดใหญ่กว่าตัวผู้ ปลาแกมบูเซียตัวเมียที่โตเต็มที่อาจมีขนาดยาวได้ถึง 3 นิ้ว ในขณะที่ปลาตัวผู้มีขนาดยาวเพียง 1.5 นิ้ว ทั้งปลาตัวเมียและตัวผู้มีจุดสีเข้มซึ่งมักเห็นได้ชัดเจนเมื่อปลายังเล็ก ต่อเมื่อปลาโตขึ้นจุดดังกล่าวมักจางลง หากดูด้านข้างของปลาตัวเมียในที่สว่างจางจะเห็นสีเหลืองๆของสีเขียวสีฟ้าหรือสีเหลือง

โดยปลาตัวเมียหนึ่งตัวปกติปลาแกมบูเซียมีชีวิตได้ไม่เกิน 12 เดือนแต่บางตัวก็อาจอยู่ได้ถึง 15 เดือนเมื่อเกิดใหม่ ๆ ลูกปลา มีขนาดยาวประมาณ 7-10 มิลลิเมตร และสามารถกินลูกน้ำได้ทันที เป็นปลาที่กินอาหารจุกจิกอาจกินลูกน้ำยุงได้หลายร้อยตัวต่อวัน นอกจากลูกน้ำ

สำหรับ “ปลาหางนกยูง” มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกากลางและอเมริกาใต้การที่ได้ชื่อว่า million fish เนื่องจากเป็นปลาที่แพร่พันธุ์ได้ดี กินเก่ง เลี้ยงง่าย จึงถูกนำไปแพร่พันธุ์ในหลายๆประเทศเพื่อใช้ควบคุมลูกน้ำยุง ปัจจุบันปลาหางนกยูงได้รับการปรับปรุงสายพันธุ์ลูกผสมออกมามากมาย หลายหลากสี นิยมเลี้ยงเป็นปลาตู้สวยงามเนื่องจากปลาตัวผู้มีสีสันสดใส มีขนาดและรูปร่างของหาง ตลอดจนลวดลายและจุดแตกต่างกันไปตามสายพันธุ์ เช่น ปลาหางนกยูงในกลุ่มหนังงู (snakeskin) กลุ่มสลัปสี (varigated) เป็นต้น

รูปร่างลักษณะเป็นปลาน้ำจืดขนาดเล็ก เคลื่อนไหวว่องไว ปลาหางนกยูงตัวผู้มักมีสีหลาย

ยุงแล้วปลาแกมบูเซียยังกินแพลงตอน (พืชและสัตว์ขนาดเล็กมากๆ) ตะไคร่น้ำ ไคอะตอม (พืชเซลล์เดียว) ตัวอ่อนแมลงต่างๆ

แหล่งเพาะพันธุ์ มีชีวิตอยู่ได้ทั้งในน้ำ สะอาดและน้ำสกปรก ในธรรมชาติจะพบปลาแกมบูเซียได้ทั่วไปตามลำห้วย หนองน้ำ สระน้ำ อ่างเก็บน้ำ

สีผสมกัน เช่น สีเหลือง สีฟ้า สีม่วง และสีดำ บางสายพันธุ์มีสีออกสีแดง สีทอง สีเงิน สีเขียว สีขาว ฯลฯ ปลาตัวผู้มีหางยาวกว่าตัวเมีย ลักษณะหาง (caudal fin) มีหลายแบบ เช่น หางกลมมน หางรูปปลาว หางพัด หางเรียวยาวคล้ายดาบ หางยาวแบบผ้าพันคอ เป็นต้น ตัวผู้มีความยาวตั้งแต่ปลายปากถึงปลายหางอยู่

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 พ.ย. 2553	19	6874	10

ระหว่าง 0.5-1.5 นิ้ว ปลาตัวเมียมีขนาดใหญ่กว่าตัวผู้ มีสีออกเทาปนน้ำตาล ไม่มีลวดลาย มีความยาวตั้งแต่ 1.5-2.5 นิ้ว ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ ครีบหลัง (dorsal fin) มีโครง 7-8 ซี่ (ray) ครีบก้น (anal fin) มีโครง 8-9 ซี่ ครีบท้อง (pelvic fin) มีโครง 5 ซี่ ที่เส้นข้างลำตัวมีเกล็ด 26-28 อัน

ปลาหางนกยูงกินอาหารได้หลายชนิด เช่น ลูกน้ำยุง ตัวอ่อนแมลงต่างๆ หนอนแดง พืชน้ำ ตะไคร่น้ำ ฯลฯ รวมทั้งลูกของมันเองและลูกปลาอื่นๆ ด้วย แหล่งเพาะพันธุ์ปลาหางนกยูงสามารถอยู่ได้ทั้งในน้ำสะอาดและน้ำสกปรก ในธรรมชาติจะพบปลานี้ได้ทั่วไปตามลำห้วย ฝายน้ำล้น หนองน้ำ สระน้ำ อ่างเก็บน้ำ ผศ.ดร.บัญชา ทองมี กล่าวว่า “จริงๆ แล้วปลาทั้งสองชนิดนี้หลายคนอาจไม่รู้ว่าสามารถนำมาประกอบอาหารเป็นประเภทปลาทอดกรอบได้ แต่เนื่องจากปลาหางนกยูงสีสวย คนเลยไม่นิยมนำมารับประทาน และปลาเหล่านี้จะออกรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่องดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีฆ่ายุงเหมือนเช่นเคย ขณะนี้เรามุ่งขยายผลให้หลายๆ หน่วยงานทั้งในมหาวิทยาลัยและบ้านเรือนชุมชนหันมาใช้วิธีการเลี้ยงปลากินยุงเพื่อรักษาระบบนิเวศรอบตัวให้สอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพทั้งสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่ดีของชุมชน” (คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 0-5387-3470)

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

MJU CLIPPING 2553/

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 11 1 พ.ย. 2553	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6874	หน้า 10
---	---------------------------------	--------------------	------------------------	-------------------

